

สรุปผลการประชุม
คณะกรรมการการศึกษาถักนกรองเรื่องร้องเรียนและสภาพปัญหาการค้ำครองผู้บริโภค
ในคณะกรรมการการค้ำครองผู้บริโภค สภาผู้แทนราษฎร
ครั้งที่ ๒๔
วันพฤหัสบดีที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๓
ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ (สผ.) ๔๑๐ ชั้น ๔ อาคารรัฐสภา

ที่ประชุมคณะกรรมการการศึกษาถักนกรองเรื่องร้องเรียนและสภาพปัญหาการค้ำครองผู้บริโภค ได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาถักนกรองเรื่องร้องเรียนและสภาพปัญหาการค้ำครองผู้บริโภค ในร้านสะดวกซื้อต่าง ๆ รวมทั้งมาตรการในการควบคุมราคาสินค้าดังกล่าวให้เป็นธรรมกับผู้บริโภค สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ในปัจจุบันร้านสะดวกซื้อต่าง ๆ มีแนวทางในการส่งเสริมสินค้าเกษตรโดยได้มีการนำสินค้าเกษตร เช่น กล้วยหอม เป็นต้น จำหน่ายในร้านสะดวกซื้อโดยผู้ประกอบการร้านสะดวกซื้อจะรับซื้อกล้วยหอมพร้อมบรรจุภัณฑ์จากผู้ผลิตสินค้า (Supplier) ซึ่งผู้ผลิตสินค้าจะรับซื้อกล้วยหอมจากเกษตรกรโดยตรง ทำให้ผู้ประกอบการร้านสะดวกซื้อไม่ทราบราคาจากผู้ผลิตรับซื้อจากเกษตรกร ผู้ผลิตสินค้านำกล้วยหอมจากเกษตรกรทั้งในรูปแบบสหกรณ์และพ่อค้าคนกลาง ทั้งนี้ สาเหตุที่ผู้ประกอบการร้านสะดวกซื้อไม่สามารถรับซื้อกล้วยหอมจากเกษตรกรโดยตรงเนื่องจากข้อจำกัดหลายประการ ได้แก่

- สินค้าต้องได้รับมาตรฐานในการผลิตอาหาร (Good Manufacturing Practice : GMP)
 - เกษตรกรไม่สามารถคัดแยกขนาดและจัดทำบรรจุภัณฑ์ด้วยตนเองได้
 - สถานที่ผลิตหรือบรรจุภัณฑ์ต้องได้มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด
- นอกจากนี้ เมื่อเปรียบเทียบการจำหน่ายสินค้าเกษตร เช่น กล้วยหอม เป็นต้น ของประเทศไทยกับสหราชอาณาจักรพบว่ามีความแตกต่างกันในหลายประเด็น ได้แก่
- ขนาดของสินค้า กล้วยหอมที่จำหน่ายในประเทศไทยมีขนาด ๑๒๐ กรัม กล้วยหอมที่จำหน่ายในสหราชอาณาจักรมีขนาด ๑๗๐ กรัม
 - ราคาจำหน่าย กล้วยหอมที่จำหน่ายในประเทศไทยจำหน่ายราคาใบละ ๙ บาท กล้วยหอมที่จำหน่ายในสหราชอาณาจักรจำหน่ายราคาใบละ ๑๑ บาท
 - การผลิต กล้วยหอมที่จำหน่ายในประเทศไทยผลิตแบบใช้สารเคมี กล้วยหอมที่จำหน่ายในสหราชอาณาจักรผลิตแบบอินทรีย์
 - ตราสัญลักษณ์มาตรฐานการค้าที่เป็นธรรม (Fairtrade) กล้วยหอมที่จำหน่ายในประเทศไทยไม่มีตราสัญลักษณ์มาตรฐานการค้าที่เป็นธรรม กล้วยหอมที่จำหน่ายในสหราชอาณาจักรมีตราสัญลักษณ์มาตรฐานการค้าที่เป็นธรรม
 - ค่าแรงขั้นต่ำ ประเทศไทยค่าแรงขั้นต่ำวันละ ๓๓๑ บาท สหราชอาณาจักรค่าแรงขั้นต่ำวันละ ๒,๗๕๐ บาท

อีกทั้ง การจำหน่ายกล้วยหอมในสหราชอาณาจักรนอกจากเกษตรกรจะได้ส่วนแบ่งทางการตลาดแล้วเกษตรกรจะได้รับเงินเพิ่มอีก ๓๐ บาทต่อกิโลกรัม หรือ ๓๐ สตางค์ต่อใบ แต่กล้วยหอมที่จำหน่ายในประเทศไทยใบละ ๙ บาท เกษตรกรขายให้สหกรณ์หรือผู้ประกอบการในราคาเฉลี่ยใบละ ๑.๖ บาท เมื่อหักต้นทุนค่าปุ๋ย สารเคมี แรงงาน และอื่น ๆ ๑.๑ บาท เกษตรกรจะได้รับเงิน ๕๐ สตางค์ต่อใบ

ทั้งนี้ สินค้าเกษตรที่จำหน่ายในร้านสะดวกซื้อไม่ได้กำหนดเป็นสินค้าควบคุมตามพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ เนื่องจากมีวัตถุประสงค์ให้การจำหน่ายสินค้าเกษตรมีการแข่งขันกันอย่างเสรี แต่ถ้าสินค้าประเภทใดมีการจำหน่ายในราคาที่ไม่เป็นธรรมกับผู้บริโภคก็สามารถประกาศเป็นสินค้าควบคุมราคาได้โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๔ ของพระราชบัญญัติว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๔๒ เช่น บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป นมผง เป็นต้น

เมื่อที่ประชุมคณะอนุกรรมการรับฟังข้อมูล ข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว ได้มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. กรมการค้าภายในควรตรวจสอบข้อมูลราคาในการรับซื้อสินค้าจากเกษตรกร รวมทั้งต้นทุนในการผลิตของผู้ผลิตสินค้า (Supplier) เพื่อจะได้ศึกษาวิเคราะห์ว่าราคาสินค้าเกษตร เช่น กล้วยหอม เป็นต้น ที่จำหน่ายในร้านสะดวกซื้อมีราคาที่เป็นธรรมกับผู้บริโภคและเกษตรกรหรือไม่

๒. ผู้ประกอบการร้านสะดวกซื้อควรทราบข้อมูลราคาในการรับซื้อสินค้าจากเกษตรกร รวมทั้งต้นทุนในการผลิตของผู้ผลิตสินค้า (Supplier) รวมทั้ง ควรจำหน่ายสินค้าเกษตร เช่น กล้วยหอม เป็นต้น ในราคาที่แตกต่างกันตามขนาดและน้ำหนักของสินค้า นอกจากนี้ ผู้ประกอบการต้องคำนึงผู้บริโภคและเกษตรกรด้วย โดยผู้บริโภคต้องซื้อสินค้าในราคาที่เป็นธรรม และเกษตรกรต้องขายสินค้าได้ในราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรม

มติที่ประชุม

ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีมติให้หน่วยงานต่าง ๆ จัดส่งข้อมูลเพิ่มเติมให้กับคณะอนุกรรมการ ดังนี้

๑. ให้บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) จัดส่งข้อมูลเกี่ยวกับราคาของผู้ผลิต (Supplier) รับซื้อกล้วยหอมจากเกษตรกร และราคาของบริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน) รับซื้อกล้วยหอมจากผู้ผลิต รวมทั้ง ข้อมูลต้นทุนและราคากล้วยหอมที่จำหน่ายในร้านสะดวกซื้อ ตลอดจนข้อมูลส่วนแบ่งการตลาดของบริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)

๒. ให้กรมการค้าภายในรายงานความคืบหน้าเกี่ยวกับแนวทางในการกำกับดูแลราคาสินค้าเกษตรที่จำหน่ายในร้านสะดวกซื้อให้มีความเป็นธรรมต่อผู้บริโภคและเกษตรกร

นางสาวพิกุลรัตน์ หนูคง
วิทยากรชำนาญการพิเศษ
ผู้สรุปผลการประชุม